

Diseño y sostenibilidad, de Ricard Huerta

Francesc Morera-Vidal, UOC Barcelona //Recepción: 04/09/2024, Aceptación: 22/10/2024, Publicación: 14/01/2025

Resumen

Disseny i sostenibilitat, monografia presentada a Barcelona al juny de 2024, aborda la integració de la sostenibilitat en el disseny. Estructurat en 17 capítols, corresponents als Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'ONU, l'obra ofereix una perspectiva pràctica i esperançadora. Huerta, catedràtic d'Educació Artística, combina experiències personals amb referències a pensadors influents, creant un text accessible i reflexiu. El llibre no sols consciència sobre la responsabilitat del disseny per a la sostenibilitat, sinó que també proporciona eines per a implementar-la amb efectivitat en la pràctica professional i la docència.

Palabras clave

Disseny sostenible; ODS; Ricard Huerta; responsabilitat professional; educació artística

Diseño y sostenibilidad, de Ricard Huerta

Abstract

Diseño y sostenibilidad, a monograph presented in Barcelona in June 2024, addresses the integration of sustainability in design. Structured in 17 chapters, corresponding to the UN Sustainable Development Goals, the work offers a practical and hopeful perspective. Huerta, a professor of Art Education, combines personal experiences with references to influential thinkers, creating an accessible and thoughtful text. The book not only raises awareness of design's responsibility for sustainability, but also provides tools to implement it effectively in professional practice and teaching.

Keywords

Sustainable design; SDGs; Ricard Huerta; professional responsibility; art education

Figura 1. Portada del llibre *Diseño y sostenibilidad* de Ricard Huerta

cómo citar este artículo: Morera-Vida, Francesc (2025) "Diseño y sostenibilidad, de Ricard Huerta". *grafica*, 25, pp. 251_253. DOI: <https://doi.org/10.5565/rev/grafica.431>

El Col·legi Oficial de Disseny Gràfic de Catalunya va propiciar la presentació del llibre a Barcelona, el 26 de juny de 2024 a la sala d'actes de la Casa Golferichs, comptant amb la presència de l'autor.

Ricard Huerta és catedràtic d'Educació Artística a la Universitat de València i, a més d'artista, és investigador de l'Institut de Creatividad e Innovaciones Educativas. Val a dir que és un autor prolífic, sempre ocupat i preocupat per aspectes relacionats amb l'art, el disseny i la docència.

No és gens estrany, doncs, que l'autor abordi el tema de la sostenibilitat en el disseny. El llibre és molt meritori, perquè enfronta un vector essencial en el disseny que, encara que se'n parla abastament, cal implementar de manera efectiva una perspectiva sostenible en tots els seus àmbits. Per això és un llibre necessari, que ha d'obrir debats i ha d'ajudar a l'aplicació de la sostenibilitat en el disseny que, al cap i a la fi, és posicionar la sostenibilitat en l'activitat humana.

Com ha quedat reflectit a la contraportada del volum "dissenyar significa millorar, aprendre, crear, compartir, funcionar, respectar". L'obra alerta de la destrucció del planeta, però transmet un missatge positiu i esperançador, tot assenyalant les possibilitats perquè el disseny actuï en benefici de la sostenibilitat. No és una elucubració per conscienciar el lector sobre els excessos de l'activitat humana sobre el planeta, és, més aviat, una eina que obre una oportunitat de treball per incorporar la sostenibilitat en el quefer diari del disseny.

No és casual que el llibre s'estructuri en disset capítols, perquè fan referència als disset Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), el programa de fites plantejat per l'ONU, aprovat pels líders mundials el 25 de setembre de 2015, i que es preveu assolir al 2030.

Cada capítol té cura d'un dels disset objectius.

1. Fi de la pobresa—Dissenyant models més equitatius.
2. Fam zero—Alimentar escenaris propicis
3. Salut i benestar—Un bon disseny ajuda a viure millor
4. Educació de qualitat—És necessari educar en arts i disseny
5. Igualtat de gènere—Equilibris amb visibilitat
6. Aigua neta i sanejament—Els drets també es dissenyen
7. Energia neta i assequible—Generar respecte des de les fonts
8. Treball digne i creixement econòmic—Poder viure del teu treball
9. Indústria, innovació i infraestructures—Imprescindible per dissenyar

10. Reducció de les desigualtats—Saldar comptes històrics
11. Ciutats i comunitats sostenibles—Convivència i ciutadania
12. Consum i producció responsables—Petits i grans gestos
13. Acció climàtica—Enfrontar-se als problemes dissenyant en net
14. Vida submarina—Disseny de somni assumint riscos
15. Vida terrestre—L'aula com a ecosistema dissenyat
16. Pau, justícia i institucions sòlides—Dissenyar la democràcia
17. Aliança pels objectius—Museus, institucions i patrimonis

Cada capítol s'encapçala amb una cita del filòsof coreà Byung-Chul Han, i inclou un dibuix a llapis de l'autor, la presentació de l'objectiu i la seva relació amb el disseny, ja sigui en el terreny de la pràctica professional, en la docència, o en tots dos alhora.

Byung-Chul Han és una figura de gran projecció i influència. Estudia els fenòmens socioculturals i polítics de l'actualitat amb un sentit més humà de la vida, convidant-nos a qüestionar tot el que està establert. La cita d'obertura de cada capítol ajuda l'autor a centrar el tema d'una manera concreta i alhora contrastada per un pensador actual immers en les dinàmiques socials.

El dibuix que acompanya els capítols és una reproducció a llapis feta per l'autor, a partir de la imatge més repetida en els resultats de cerca que proporciona Google sobre cadascun dels Objectius de Desenvolupament Sostenible. La intencionalitat (el disseny) és manifesta.

Tota aquesta exposició de continguts planificada s'estructura per assumir la responsabilitat del disseny en la sostenibilitat, per assumir-la i per conscienciar el sector. El llenguatge és precís i la narrativa fluïda. Hi ha vivències personals de l'autor en els diferents àmbits, que l'ajuden a trenar complicitats, paral·lelismes i comparatives que fan més entenedora la intenció de relacionar el disseny amb la sostenibilitat.

Tot i ser un text accessible, les referències i cites d'altres autors ens porten a transitar per la filosofia i sociologia (Adorno, Bauman, Benjamin, Bordieu, Debord, Deleuze, Foucault), la semiòtica i la teoria de la imatge (Barthes, Eco, Dondis, Groupe µ), la crítica d'art (Arnheim, Berger, Gombrich), la docència i la pedagogia (Dewey, Freire), la poesia (Baudelaire), el disseny (Munari, Papaneck). Autors com Calvino, Manovich, McLuhan,

Sennet, Sontag, entre d'altres, també fan del llibre una lectura atractiva, no només per l'entusiasme de l'autor, sinó perquè ens proporciona un coneixement polimàtic que interrelaciona objectius i voluntats.

Es tracta d'un llibre útil per a la consulta, però que també obliga a reflexionar sobre el repte de fer sostenibles les accions i productes que es de-

riven del disseny. Per tant, apel·la a la responsabilitat de la disciplina i de cadascú de nosaltres, com a practicants del disseny, en tots els àmbits i facetes. Una obra, sens dubte ineludible i de gran ajuda per al disseny.

Francesc Morera
Setembre de 2024

